

Cykelrute. Kvaglund – Varde – Alslev - Tarp.

Hvad man blandt andet kan se og opleve.

Rutekort kan hentes [her](#). Bemærk, at kortet er ”levende”, dvs. man kan zoome ind/ud osv.

Det er vigtigt at starte turen, hvor Østre Kjersingvej munder ud i Nordskrænten. På begge sider af Østre Kjersingvej er der to kunstige småsøer med gangstier rundt om og en lille P-plads ved den vestre sø. Stedet er meget velbesøgt, ikke mindst fordi der her de senere år har været et par svaner, som har udrugget et kuld unger. Kommunen har tilmed i år tilsået en bræmme med vilde blomster.

Herfra strækker sig en grøn korridor 2-3 km nordpå, som vi skal følge på en fin cykelsti. Vest for cykelstien er der en stor byggeplads, hvor Fragtcentralen udvider med 2x8.000 m² i et område, hvor arkæologerne har fundet mange lag af landsbyer; ældst er en fra romersk jernalder, og så følger tidlig og sen vikingetid samt tidlig middelalder. Jorden er god og bekvem her, så det har været oplagt at slå sig ned på en svagt hældende sydskråning ned mod Lorteåen, en lille bæk, hvis mere borgerlige navn jeg ikke kender. Øst for cykelstien er der udgravet en kunstig dalstrækning, hist og her også med vand i – et fristed for flora og fauna.

Cykelstien går i tunnel under Kjersing Ringvej (hvad kortet mv. desværre ikke gengiver), og lige på den anden side ligger endnu en lidt større kunstig sø, der altid er ”befuglet”. Over for søen i nordvestlig retning ligger ”[Lyshøjen](#)”, en landskabsskulptur skabt af overskudsjord fra motorvejsbyggeriet. Cykelstien er her afløst af en landevej, nu kaldet Landemærket. På højre side ses resterne af tyskernes skydebaner fra krigens tid. Lige efter Lyshøjen går vejen under Vestkystvejen, og 50-100 meter senere drejes til venstre ad resterne af den gamle Tarp Byvej, som fører lige forbi [Tarp Bunkermuseum](#), der naturligvis har 2. verdenskrig som tema. Bem.: På den korte strækning mellem Kjersing Ringvej og Tarp Byvej har jeg fundet overraskende mange planter til min ”[turflora](#)”, se mere om denne sidst i dokumentet.

Lidt længere fremme løber vejen ind i den rigtige Tarp Byvej, der forbinder Tarp og hovedvej 12 med Esbjerg Lufthavn. I den store rundkørsel i Tarp drejes til højre ind på den dobbeltsporede cykelsti, der følger hovedvejen til Varde. Få km mod nord ligger Bjørn K blomster på venstre hånd, og endnu lidt længere fremme passerer på højre hånd den lille hvide gård ”Lærkeholt”, der er en anelse for lidt vedligeholdt til det poetiske navn, men her fungerer den kun som markør, idet cykelstien lidt længere fremme krydser en umærket og overpløjet gravhøj, en såkaldt **enkeltgravshøj**, der blev udgravet i forbindelse med anlæggelsen af stien: Lidt efter Lærkeholt snævrer marken ind til en smal (25-30 meter) strimmel, der ender ved nogle træer, som skjuler et hus. Lige dér krydser man ”gravhøjen”, der desværre overhovedet ikke længere er en høj. [Enkeltgravsfolket](#) tidsfæstes til **ca. 2.800-2.200 f.kr.**, altså en 4-5.000 år gammel kultur. Via beskrivelsen i historiskatlas.dk kan man let finde en lang kulturhistorisk rapport, udfærdiget af Esbjerg Museum – med foto af fundene, bl.a. en flot stenstridsøkse.

Sjovt nok går grænsen mellem Esbjerg og Varde kommune næsten i Varde; her i det yderste af Esbjerg kommune ligger hele to vandværker på østsiden af hovedvejen. Mellem de to krydser [Alslev Å](#) første gang. Få meter fra det nordligste vandværk går kommunegrænsen ved et lille

vandløb, der – fornuftigt nok – løber i en dalsænkning, nærmest en lille slugt. Her - afslører historiskatlas.dk – lå en gang [Barbaras Hule](#). Navnet stammer fra en gammel taterkvinde, der hed Barbara og som boede i en jordhule på heden her. Jeg sender hende altid en venlig tanke, og havde gerne kigget ind for en god snak og lidt *sne oil*.

I det bløde sving ved Varde har jeg plukket mange parykhatte ([Stor Parykhat](#)), der smager fremragende, hvis man bare tager de helt unge svampe og lukker dem lufttæt inde i en plastpose. – Alle svampe er spiselige, det er kun virkningen, der er forskellig...

Efter svinget og et industrikvarter ender stien ved rute 475, Søndermarksvej. Her drejes til venstre, selv om trafikken godt kan være ubehagelig. Lige nord for vejen, bag træerne, er der faktisk en cykelsti, men jeg foretrækker altså rute 475 på den korte strækning til Plantagevej, hvor der svinges til højre. I den brede græsabat er der om efteråret mange svampe, bl.a. rød [fluesvamp](#). Plantagevej ender i Hjertingvej, hvor der svinges til venstre forbi kasernen og KFUM's soldaterhjem. Kasernen rummer bl.a. Hærens Efterretningstjeneste, som efter sigende ikke beskæftiger kvinder, eftersom kvinder ikke kan holde på en hemmelighed! Hjertingvej ender blindt, dog ikke for cyklister, der på en sti passerer under jernbanen ud til en rundkørsel, hvorefter den i to spor fortsætter mod Alslev.

Men først kommer man til et lille sted, kaldet Toftnæs, hvorfra man kan gøre en lille afstikker til (her bør lyde en kraftig trommehvirvel) [Skt. Folmers kilde](#), et i særklasse idyllisk sted, der ligger øst for Toftnæs på Alslev Møllevej (sand-/grusvej), altså en helligkilde med kors og kildevæld: ”*Skt. Folmers kilde er i dag markeret ved et stort kors opsat i 1959. Kilden er endnu rindende og vandet vælder op af et hul i jorden og løber ud i Alslev å. Kilden er som helligkilde sandsynligvis meget gammel, og efter kristendommen kom til landet opførtes et kapel og et kors til Sct. Folmer, som sandsynligvis var en lokal helgen*”. Kilden skal senere være blevet vanhelliget, fordi en hest blev trukket gennem den. Kildevandet skal bl.a. være godt mod hidsighed. Således informeret kunne Jytte naturligvis ikke nære sig, men skulle absolut foreslå mindst et par liter til mig. Vandet er i øvrigt meget frisk og velmagende, så fyld endelig drikkedunken op.

Efter denne fine oplevelse køres tilbage til cykelstien ved Toftnæs og turen fortsættes mod Alslev. Ca. 1 km vest for Toftnæs drejer vej og cykelsti mod syd lige hvor gården [Varde Ådal Lam](#) ligger. De leverer råvarer til diverse restauranter, men man kan også købe på stedet i gårdbutik og ved stalddøren. Se hjemmeside. Flinker folk.

Få hundrede meter efter gården ligger **Alslev Å** i sin ådal, og lige ved broens nordside vokser der [kæmpebalsamin](#). Den har sine frø i kapsler med den forunderlige egenskab, at de efter modning kaster frøene ud med et lille smæld ved berøring. Smart, ikke? Historisk Atlas afslører, at der langs åen har været et stort [engvandingsanlæg](#), der betød mere græs og dermed mere kvæg, som gav mere gødning, der gjorde det muligt for hedeboerne at opdyrke flere agre med korn. Det var noget, som Hedeselskabet var med til at fremme sidst i 1800-tallet. Sjovt nok var det ikke Hedeselskabet, der opdyrkede hederne – det gjorde hedeboerne derimod, men de fremmede engvandingsanlæg og plantagesagen samt plantning af læhegn, som var stærkt medvirkende til gunstigere resultater af hedeboernes indsats.

Alslev er en hyggelig lille by med en meget venlig befolkning, der altid hilser. Stedet er selvbærende med skole, kirke, forsamlingshus og stor Brugs samt lokalhistorisk arkiv. I den sydlige ende af Bredgade (!) går vejen fra mod Visselbjerg. [Visselbjerggård](#), som ligger et par km mod vest, er tilsyneladende en helt almindelig gård, men den har været en hovedgård med bøndergods

viden om. Til gården knytter der sig en godt 400 år gammel sexskandale – med dødelig udgang! Historisk Atlas melder lakonisk: ”Herremanden på Visselbjerg Hans Munk blev i 1616 halshugget i København for utugtig omgang med 3 søstre. Fra middelalderen og frem til omkring 1770 var Visselbjerg den største og dominerende ejendom mellem det nuværende Esbjerg og købstaden Varde”. Under fanen historie uddybes med bl.a. ”Kronen afhændede i 1567 herregården til Jørgen Munk, og det var hans søn Hans Munk, der i 1616 under Christian d. IV blev henrettet for utugtig omgang med 3 søstre”. Jeg har fundet en 22 sider lang artikel af en [adjunkt Bue Kaae](#), der beretter om hele forløbet. I første omgang gik jeg ud fra (!), at Hans Munk havde forgrebet sig på sine egne søstre, idet jeg ikke havde fantasi til, at hændelsen ellers kunne udløse så drakonisk en straf, men sex med ellers fremmede damer, der var søskende, var altså dengang lig med blodskam og behæftet med dødsstraf. Hans Munk er begravet i Alslev kirke. Foruden ham blev to af de tre søstre ligeledes henrettet... Særligt interesserede kan læse meget mere om Alslev kirke [her](#).

Efter denne lille ”Ausflug” til den liderlige herremand genoptager vi ruten mod syd ad Bredgade i Alslev, men kun for efter få meter at opholde os ved nye oplevelser. Først kommer vi til den nu blinde vej, Torrupvej, hvor en gammel dame har en lille selvbetjeningsbutik i form af **en trillebør**, hvorfra hun falbyder blomster og evt. frugter fra egen have. Prisen er fast og yderst rimelig: kr. 5, der lægges i et syltetøjsglas, mens sortimentet er varierende og uforudsigelig. Man kan være heldig at træffe indehaversken, men skal kunne gøre sig forståelig på vestjysk for at få gang i en samtale.

Yderligere få meter frem til venstre for landevejen ligger [Helligdam](#), desværre på privat grund og derfor utilgængelig, men det er jo tanken og fantasien, der tæller og Historiske Atlas, som fortæller: ”Hedninge og menneskeofringer.

Helligdam befinder sig i en privat plantage tæt ved Alslev. Pladsen er siden blevet opgravet, og alle spor af det, der engang formentlig var et gammelt kultsted, er i dag udslettet. Magien er på alle måder forsvundet fra stedet og kun enkelte siv kan lede tankerne hen på de dystre historier, der knytter sig til dette sted.

Der er med al sandsynlighed tale om en gammel hedensk kultplads, og overleveringen vil vide, at her samledes i hedensk tid folk, der tilbød de gamle guder med anrørelse og sang. Man badede i dammen, og inden seancen var forbi, skulle et menneske dræbes og kastes i Helligdammen.

Legenden vil desuden vide, at der har været flere selvmord ved stedet”. Helt ærligt: Hvad de dog har gang i ude i Alslev – tænk lige over det, når de smiler (tilsyneladende) venligt!

Således traumatiseret fortsættes turen ad Torrupvej krydsende vores gamle uven, rute 475, frem til Tulsmarkvej, som følges ved at svinge til højre. Den er så fredelig og velegnet til at få ro i sindet efter sex og menneskeofringer. Om sommeren er den smalle rabat sine steder begroet med *musevikke* i et omfang, så det ligner en lav hæk! Lige før vejen svinger til venstre kommer nogle meget store kvæggårde med sortbroget malkekvæg. I vådt føre kan vejen, skøn asfalteret, godt være noget smattet, men det må man tage med på landet. Efter svinget udmunder Tulsmarkvej i Damsmarkvej, der følges et par hundrede meter til Guldager Stationsvej, der følges til Tarp Byvej og Tarp – med mindre man drejer fra på en cykelsti lige før jernbanen.

Fotoalbum med blomster fra ruten kan ses [her](#). Billederne er langt fra optimale, ofte lidt slørede pga. den altid nærværende vestenvind. Artsbestemmelserne er for langt de flestes vedkommende sket med velvillig assistance fra min gamle ven og skolekammerat, Søren. Dette samspil har været særdeles lærerigt og hyggeligt, og jeg skylder stor tak for hjælpen. Undervejs begyndte Jytte og jeg selv at slå op i floraen, og det viste sig ofte, at Jytte og Søren var enige...

Albummet opfører sig lidt forskelligt afhængig af platformen, så man må evt. prøve sig frem for at få billedbeskrivelserne frem. På en PC vises en oversigt over albummets billeder; ved klik på et af dem vises det på hele skærmen med den tilhørende billedbeskrivelse, der kan være ganske lang. På min telefon (Android) skal man efter klik på billedet stryge opad for at få billedbeskrivelsen frem, men om det også gælder på tablets og iPhones, aner jeg ikke, kun at det må være muligt at vise dem, og at det sikkert er ganske nemt.

Som det forhåbentligt fremgår, har ruten i det forløbne år i næsten al slags vejr givet mig mange glæder – foruden en hulens masse motion. Den er udelukkende cyklet på en damecykel fra forrige årtusind med tre indvendige gear og en del synlige tegn på slid og ælde, så den passer godt til mig.

Esbjerg, den 20. oktober 2021
Jørgen Riis Johansen.